

88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Фединця, 14
тел: +38 (050) 432-17-88
email: p.nemesh@vkdka.org, веб-сайт: www.vkdka.org

14 Fedyntsy Street, Uzhgorod, Zakarpattya Regional, 88000 Ukraine
phone: +38 (050) 432-17-88
email: p.nemesh@vkdka.org, web-site: www.vkdka.org

Р І Ш Е Н Н Я

09 жовтня 2024 року

м. Ужгород

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (КДКА) Закарпатської області в особі дисциплінарної палати (надалі – Дисциплінарна палата) у складі: голови Дисциплінарної палати Гончарова В.В., заступника голови Дисциплінарної палати Зеленька С.П., секретаря Дисциплінарної палати Бухтоярової О.В., членів Дисциплінарної палати: Бабича В.В., Кучеренка В.О., Петюшки Р.В., Сочки І.І., Чорби П.П., розглянувши у відкритому засіданні в приміщенні КДКА Закарпатської області дисциплінарну справу стосовно адвокати В., –

ВСТАНОВИЛА:

До КДКА Закарпатської області надійшла для розгляду скарга Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України (ВША НААУ) від 02.08.2024 року, у якій наводяться відомості щодо вчинення адвокаткою В. дисциплінарного проступку.

За результатами перевірки наведених у цій скарзі відомостей рішенням КДКА Закарпатської області від 17.09.2024 стосовно адвокати В. порушено дисциплінарну справу.

Заслухавши Бухтоярову О.В., яка доповіла матеріали дисциплінарної справи, Дисциплінарна палата встановила наступне.

Згідно з даними Єдиного реєстру адвокатів України (ЄРАУ) _____ В. видано свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № _____ на підставі рішення Ради адвокатів Закарпатської області від _____ № _____. Із профайла цієї адвокати в ЄРАУ вбачається, що її право на заняття адвокатською діяльністю не зупинено та не припинено.

У вказаній скарзі ВША НААУ зазначається та з доданих до неї матеріалів вбачається, що адвокатка В. у 2019, 2020, 2021, 2022 і 2023 роках не виконала свій професійний обов'язок з підвищення кваліфікації, встановлений п.п.4, 6 ч.1 ст.21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Порядком підвищення кваліфікації адвокатів України, затверджений рішенням Ради адвокатів України від 21.09.2019 року №111 та Порядком підвищення кваліфікації адвокатів України, затвердженим рішенням Ради адвокатів України №63 від 03.07.2021 (з наступними змінами).

З огляду на це ВША НААУ вважає, що адвокатка В. вчинила дисциплінарний проступок, а тому просить притягнути її до дисциплінарної відповідальності.

До скарги додано, серед іншого, скріншот інформації з сайту ВША НААУ, з якого вбачається факт невиконання адвокаткою В. вимог по підвищенню кваліфікації за 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 роки.

Адвокатка В. надала Дисциплінарній палаті письмові пояснення, у яких повідомляє, що неможливість виконання нею вимог з підвищення кваліфікації пов'язана з розпочатою у лютому 2022 року повномасштабною військовою агресією Російської Федерації проти України і необхідністю у зв'язку з цим у тимчасовому виїзді за кордон з метою забезпечення її неповнолітньої сина В., 2014 року народження.

За таких обставин та з через незадовільну економічну ситуацію вона не мала фінансової можливості оплачувати курси з підвищення кваліфікації, які пропонувались на сайті ВША НААУ.

Звертає увагу, що у відповідності до п.32 Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України у разі відсутності сертифікатів про виконання вимог з підвищення кваліфікації адвокату надається можливість пройти спеціальні тестування. З огляду на це вона придбала 8 відповідних курсів, але зважаючи на періодичну відсутність інтернету та електроенергії проходження таких курсів розтягується у часі і наразі триває (пройдено 7 курсів).

До своїх пояснень адвокатка В. додала скріншоти повідомлень ВША НААУ про нарахування залікових балів та скріншоти повідомлень про реєстрацію на курси платформи ВША НААУ «Освітня платформа».

У подальшому адвокатка В. надала Дисциплінарній палаті додаткові пояснення, у яких зазначила, що згідно з даними офіційного веб-сайту ВША НААУ у 2019 році вона виконала вимоги з підвищення кваліфікації частково (набрала 6 залікових балів), у 2020 і 2021 роках – виконала такі вимоги частково (набрала 2 залікові бали), а у 2023 році – виконала такі вимоги повністю.

Крім того вважає, що ВША НААУ не наділена повноваженнями звертатися з дисциплінарними скаргами на поведінку адвокатів щодо невиконання ними вимог з підвищення кваліфікації та звертає увагу на положення ч.2 ст.35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо можливості притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності лише протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку і наявність постанови Шостого апеляційного адміністративного суду від 10 вересня 2024 року у справі №640/1859/22 про визнання протиправними і скасування певних положень Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України.

До додаткових пояснень адвокатка В. додала скріншоти з веб-сайту ВША НААУ щодо інформації про виконання нею вимог з підвищення кваліфікації.

Учасники дисциплінарного провадження, які завчасно і належним чином повідомлені про призначення розгляду даної дисциплінарної справи на 09 жовтня 2024 року, не з'явилися цього дня у засідання Дисциплінарної палати і причини цього не повідомили.

Згідно з ч.2 ст.40 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у разі повторної неявки адвоката чи особи, яка ініціювала питання дисциплінарної відповідальності адвоката, на засідання дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури розгляд дисциплінарної справи здійснюється за їх відсутності незалежно від причин неявки. Аналогічні приписи містяться і у ст.46 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затвердженого рішенням РАУ від 30.08.2014 №120 (надалі – Положення №120).

З урахуванням таких норм законодавства та обізнаності учасників дисциплінарного провадження про призначення розгляду дисциплінарної справи Дисциплінарна палата не виявила перешкод для розгляду цієї справи за відсутності вказаних осіб.

Дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Дисциплінарна палата приходить до таких висновків.

Частиною першою статті 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлено, що право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури (КДКА) із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки.

З даної норми цього Закону безумовно слідує, що будь-яка особа, які відомі факти неналежної, на її думку, поведінки адвоката, має право звернутися до КДКА відповідного регіону із скаргою на адвоката незалежно від того, чи має така поведінка адвоката певне відношення до даної особи та чи порушуються такою поведінкою прав і інтереси цієї особи.

З огляду на такі положення вказаного Закону Дисциплінарна палата відхиляє доводи адвокатки В. про відсутність у ВША НААУ повноважень на подання дисциплінарної скарги стосовно поведінки цієї адвокатки.

Згідно з п.п.4, 5 ч.1 ст.21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підвищення професійного рівня та виконання рішень органів адвокатського самоврядування є професійним обов'язком адвоката.

За приписами статей 12, 65 Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017, із наступними змінами (надалі – Правила адвокатської етики), адвокат зобов'язаний виконувати і дотримуватись загальнообов'язкових рішень органів адвокатського самоврядування, прийнятих в межах їх компетенції у спосіб, передбачений Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Відповідно до п.2 розділу I Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України у новій редакції, затвердженій рішенням Ради адвокатів України (РАУ) від 03.07.2021 №63 (надалі – Порядок підвищення кваліфікації), підвищення кваліфікації є важливим професійним обов'язком адвоката.

Пунктом 20 цього Порядку було встановлено, що всі адвокати зобов'язані підвищувати кваліфікацію адвоката на рівні 10 годин на рік, тобто отримувати 10 залікових балів.

Надаючи оцінку діям адвокатки В., Дисциплінарна палата виходить з наступного.

Рішенням РАУ від 07.06.2024 №22 визначено:

1. Невиконання адвокатом вимог з підвищення кваліфікації згідно з Порядком підвищення кваліфікації за звітний календарний рік (з 01 січня по 31 грудня) та попередні роки є самостійними триваючими дисциплінарними проступками до часу отримання електронних сертифікатів про підвищення кваліфікації, які підтверджують виконання адвокатом встановлених вимог з підвищення професійного рівня або притягненням винної у невиконанні обов'язку особи до відповідальності, що припиняє дисциплінарний проступок. Зазначені дисциплінарні проступки припиняються з часу отримання електронного сертифікату про підвищення кваліфікації за формою, затвердженою ВША НААУ, що підтверджує виконання адвокатом встановлених вимог з підвищення професійного рівня, або з часу притягнення винного у невиконанні обов'язку адвоката до дисциплінарної відповідальності.

2. Отримання адвокатом такого електронного сертифікату за звітний календарний рік та попередні роки є підтвердженням виконання ним встановлених вимог з підвищення професійного рівня, а також підставою для відмови у відкритті дисциплінарного провадження та його закриття, у разі якщо таке дисциплінарне провадження відкрито.

Разом з тим, рішенням РАУ від 16.03.2022 №30 дія пунктів 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації була призупинена на період дії воєнного стану, а згодом, на підставі рішення РАУ від 27.12.2022 №185 «Щодо деяких питань виконання адвокатами вимог Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України», дію пунктів 19, 20 цього Порядку відновлено.

З цього приводу у листі Голови НААУ від 20.08.2024 №1372/0/2-24, адресованому до КДКА Закарпатської області, зазначено, що невиконання адвокатом обов'язку з підвищення свого професійного рівня за 2022 рік не має наслідком його дисциплінарну відповідальність за вказаний період.

З огляду на це Дисциплінарна палата не вбачає підстав для притягнення адвокатки В. до дисциплінарної відповідальності за невиконання нею вимог з підвищення свого професійного рівня (підвищення кваліфікації) за 2022 рік.

З наданих адвокаткою В. скріншотів з веб-сайту ВША НААУ слідує, що у 2019 році вона виконала вимоги з підвищення кваліфікації частково (набрала 6 залікових балів), а у 2023 році – виконала такі вимоги повністю.

Постановою Шостого апеляційного адміністративного суду (6ААС) від 10 вересня 2024 року у справі №640/1859/22 за позовом П. до НААУ, із залученням ВША НААУ третьою особою, визнано протиправними і скасовані пункти 18, 19, 20 Порядку підвищення кваліфікації.

Частиною другою статті 265 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що нормативно-правовий акт втрачає чинність повністю або в окремій його частині з моменту набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Згідно з ч.1 ст. 325 цього ж Кодексу постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дати її прийняття.

Отже, з 10 вересня 2024 року (дати ухвалення постанови 6ААС у справі №640/1859/22) втратив чинність пункт 20 Порядку підвищення кваліфікації, який передбачав обов'язок всіх адвокатів підвищувати свою кваліфікацію на рівні 10 годин на рік (отримувати 10 залікових балів).

Статтею 58 Конституції України задекларовано, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Ураховуючи зазначене та набрання адвокаткою В. у 2019 році 6 залікових балів з підвищення кваліфікації та повне виконання нею вимог з підвищення кваліфікації у 2023 році, Дисциплінарна палата також не вбачає підстав для притягнення його до дисциплінарної відповідальності за невиконання нею таких вимог за ці роки.

У той же час, адвокатка В. не підтвердила належними доказами факт виконання нею обов'язку з підвищення кваліфікації за 2020 і 2021 роки.

Відповідно до пунктів 5 та 6 ч.2 ст.34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» невиконання або неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків і невиконання ним рішення органу адвокатського самоврядування є дисциплінарним проступком.

Тому, Дисциплінарна палата вважає, що поведінка адвокатки В. по невиконанню професійного обов'язку з підвищення кваліфікації за 2020 і 2021 роки містить ознаки дисциплінарного проступку.

Разом з тим, Дисциплінарна палата приймає до уваги існування в Україні карантину і воєнного стану, зумовлених поширенням захворювання «COVID-19» і військовою агресією Російської Федерації проти України відповідно, та визнає їх поважними причинами, які унеможливили виконання ним обов'язку з підвищення кваліфікації за вказані роки.

Ураховуючи такі обставини, Дисциплінарна палата не вбачає в діях адвокатки В. по невиконанню обов'язку з підвищення кваліфікації за 2020 і 2021 роки дисциплінарного проступку.

Частиною першою статті 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлено, що за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури приймає рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення або про закриття дисциплінарної справи.

Керуючись ст.ст.33, 40, 41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Дисциплінарна палата –

ВИРІШИЛА:

Закрити дисциплінарну справу стосовно адвокатки В. (свідectво про право на заняття адвокатською діяльністю №_____, видане _____ на підставі рішення Ради адвокатів Закарпатської області від _____ №_____) у зв'язку з відсутністю в її діях дисциплінарного проступку.

Копію цього рішення надіслати або вручити під розписку адвокатці та особі, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвокатки.

Дане рішення може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його прийняття до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду.

Голова Дисциплінарної палати (підпис)

Валентин ГОНЧАРОВ

Секретар Дисциплінарної палати (підпис)

Оксана БУХТОЯРОВА